

Mountainbiken in natuurgebieden? Het kan juist misschien wel ingezet worden voor natuurbeheer. © Lenneke Lingmont

Miljoenen voor onderzoek naar wildbeheer: Is jagen de beste oplossing, of kunnen mountainbikers helpen?

Een mountainbikeroute in de natuur kan juist heel gunstig zijn voor plantgroei. Een festival misschien wel voor de plek waarop herten leven. Elektronische hekken leren wolven dat schapen niet ‘makkelijk’ te grijpen zijn. En misschien moet je juist wel weten waar de wisenten zijn, zodat je ze kunt ontlopen.

Het zijn allemaal veronderstellingen. Of ze juist zijn? Daarvoor begint nu het acht-jarig onderzoek WildlifeNL. Anders nadenken over wildbeheer. Laten we het wild en de manier waarop de daarmee samen leven in een heel drukbevolkt land eens van een andere kant bekijken, is het doel.

5 miljoen voor onderzoek van 8 jaar

Dat kan wel eens heel verrassende resultaten opleveren. De komende acht jaar is 5 miljoen euro beschikbaar voor een groot consortium dat onderzoek doet naar wildbeheer. De wetenschappers Ine Dorresteyn (Universiteit Utrecht), Martin Drenthen (Radboud Nijmegen) en Joris Cromsigt (de Zweedse University of Agricultural Sciences) zijn kartrekkers. Juist hun brede blik van milieuwetenschap, milieufilosofische en ecologische kijk op wild maakt het uniek.

Er zijn tal van onderzoeken naar wild. Naar biodiversiteit. Naar beheersing. Naar schade en kansen. Maar het bredere geheel, daar is nooit naar gekeken. „We veronderstellen heel veel. Wat doen wisenten als er recreanten komen? Hoe reageren ze? Wat is de invloed van onze manier van jagen op het gedrag van wild? Dat weten we niet”, zegt Dorresteyn.

Het openluchtfilmfestival op de bosweide van Park Berg en Bos in Apeldoorn. © Kevin Hagens

In de proeftuinen in Kempen-Broek en Kennemerduinen worden dieren uitgerust met trackers. En ook bezoekers kunnen aan het trackingonderzoek meedoen. „Dat kan met een app. Wat doen dieren als

mensen in de buurt komen? En tegelijkertijd kun je de mensen laten weten waar de dieren op dat moment zijn. Of juist waarschuwen dat ze te dichtbij komen”, legt Cromsigt uit.

De meest bestaande onderzoeken naar gedrag van wild zijn in het buitenland uitgevoerd. „Dan veronderstellen we dat het hier ook zo is. Maar weten doen we dat niet. Daarom hebben we ook de twee proefplekken waar we de komende jaren van alles uitproberen. De Kennemerduinen als stedelijke natuur, Kempen-Broek als meer landelijk gebied. En ook de bijbehorende interactie met mensen daarbij. Boeren, natuurbeheerders, recreanten, ambtenaren. Alles wat we hier testen. ga je in de rest van het land ook merken”, stellen de hoogleraren.

Want de onderzoeksgroep is breed gedragen. „Natuurmonumenten, de jagersvereniging, Bij12, ministerie: iedereen is het over een ding eens: de huidige manier van wildbeheer is niet goed. Hoe het wel kan, daar lopen de meningen over uiteen”, legt Cromsigt uit.

Wisenten, de machtige beesten die ook op de Veluwe leven jagen soms mensen schrik aan. Maar wat gebeurt er als je ze uitrust met een tracker? Misschien gaan zij juist ook wel aan de kant als er mensen aankomen. © Stichting Wisent op de Veluwe

Het wild in Nederland wordt op peil gehouden via afschot. Terwijl de aantallen die geschoten mogen worden elk jaar niet gehaald worden, rijst aan de andere kant ook de vraag: hoe goed is het beheer op deze basis. Zou je niet helemaal anders naar wild moeten kijken? „Wild wordt

afgeschoten om te voorkomen dat er bijvoorbeeld te veel aanrijdingen zijn. Misschien zijn er wel helemaal geen aanrijdingen als je er anders mee omgaat. Wat overigens niet wil zeggen dat er niet meer gejaagd gaat worden.”

Wildbeheer met allemaal eigen regels

„Het is alleen al de manier waarop wij het bestuurlijk geregeld hebben. Decentraal, met wildbeheereenheden, met allemaal hun eigen regels. Aan die grenzen, daar houdt het wild zich niet aan. Bovendien is breder kijken ook gewenst. Recreatie is in hetzelfde gebied. Maar nu werken maatregelen elkaar soms tegen.”

„We zoeken een visie op wildbeheer die beter aansluit bij veranderingen in de natuur én bij de veranderende maatschappelijke denkbeelden over hoe de mens met de natuur en met wilde dieren zou moeten omgaan”, legt Drenthen uit. „Ons uitgangspunt daarbij is dat mensen en dieren elkaar voortdurend beïnvloeden en dat je daar in wildbeheer veel bewuster gebruik van zou kunnen maken. Daarom gaan we kijken hoe we de nadruk van het wildbeheer op aantallen dieren kunnen verschuiven richting beheer dat probeert het gedrag van dieren en mensen zodanig te beïnvloeden dat mens-dier conflicten kunnen worden voorkomen.”

Een van de plannen is een interactief spel, waarin realistisch de gevolgen van een aanpassing in de natuur te zien zijn. Daarin kunnen allerlei belanghebbenden kijken wat de invloed van hun besluit is. Maar ook de andere kant van het verhaal ervaren. „Vaak zijn ideeën diepgeworteld. Dat boeren geen elektrische wolfwerende rasters willen plaatsen kan bijvoorbeeld voortkomen uit een gevoel van onrechtvaardigheid of conflicterende waarden en overtuigingen. Het tast identiteit aan”, zegt Dorresteyn.

Damherten vreten de Kennemerduinen kaal. In plaats van afschot kun je kijken naar een manier waarop ze op bepaalde plekken niet willen komen. Mountainbikeroutes bijvoorbeeld. © Hollandse Hoogte / ANP

„Terwijl je juist wolven kunt leren dat schapen niet ‘makkelijk’ te pakken zijn”, vult Drenthen aan. „In de Franse Alpen is een complete generatie wolven opgegroeid met het idee dat schapen makkelijk zijn, doordat ze onbeschermd bleven. Dat krijg je er bijna niet meer uit. Dieren kun je heel veel aanwennen.”

„Als je elke dag op dezelfde plek jaagt, komen ze daar niet meer. Misschien wil je dat juist wel. En dat druist in tegen onze denkwijze van ‘humaan jagen’. Maar misschien wil je de rest wel verstoren. Gebeurt er daardoor iets anders waardoor er minder schade tot gevolg is.”

Biodiversiteit herstellen

Damherten vreten de Kennemerduinen kaal. „Stel nou dat je door een mountainbikeroute op een bepaald deel aan te leggen, daar de biodiversiteit van planten kan herstellen. Dan is iedereen daar toch bij gebaat? In plaats van alleen maar te praten over afschot? Misschien moet je wel een paar keer per seizoen een festival houden met lawaai. Blijven de dieren daardoor verder van de plekken waar ze in conflict komen.”

De onderzoekers willen het liefst een nationale discussie over wild en de beleving. „De komende acht jaar ga je echt wel merken dat dit onderzoek plaatsvindt. Discussies zijn gepolariseerd. We willen de diepere gronden daarvan onderzoeken en op zoek naar oplossingen.”

Ine Dorresteijn, Universiteit Utrecht © Ine Dorresteijn

Joris Cromsigt, Zweedse landbouwuniversiteit SLU © Joris Cromsigt

Martin Drenthen. Radboud Universiteit Nijmegen © Anita Pantus